

Sygn. akt I ACa 725/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Piotr Wójtowicz
Sędziowie :	SA Joanna Kurpierz SO del. Joanna Naczyńska (spr.)
Protokolant :	Małgorzata Korszun

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2014 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa-Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...)

przeciwko T. G. (1), P. G. i A. G. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 30 stycznia 2014 r., sygn. akt II C 456/13,

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda Skarbu Państwa-Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) czynność prawną w postaci umowy darowizny sporządzonej przed notariuszem K. M. w dniu 2 lipca 2008r., zarejestrowanej w repertorium (...) numer (...), na mocy której T. G. (2) i K. G. darowali swym dzieciom - pozwanym T. G. (1), A. G. (1) i P. G. po 1/3 części każdemu prawo własności lokalu mieszkalnego numer (...), stanowiącego odrębną nieruchomość, położonego w S. przy ulicy (...), z prawem własności którego to lokalu związany jest udział wynoszący 7593/555311 części w prawie własności części wspólnych budynku oraz w prawie użytkowania wieczystego gruntu, objętych księgą wieczystą (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy w S., w celu umożliwienia powodowi zaspokojenia jego wierzytelności wynikających z:

a) decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) z 7 grudnia 2011r. o numerze (...), określającej zobowiązanie podatkowe T. i K. G. z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2005, utrzymanej w mocy przez Dyrektora Izby Skarbowej w K., decyzją z 9 marca 2012r. w zakresie zaległości podatkowej w kwocie 2.612.245 zł i odsetek od tej zaległości,

b) decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) z 15 lipca 2010r. o numerze (...), określającej zobowiązanie podatkowe K. G. z tytułu podatku od towarów i usług za czerwiec 2005r., utrzymanej w mocy przez Dyrektora Izby Skarbowej w K., decyzją z 28 lutego 2011r. w zakresie zaległości podatkowej w kwocie 7.213 zł i odsetek od tej zaległości,

c) decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) z 15 lipca 2010r. o numerze (...), określającej zobowiązanie podatkowe K. G. z tytułu podatku od towarów i usług za sierpień 2005r., utrzymanej w mocy przez Dyrektora Izby Skarbowej w K., decyzją z 28 lutego 2011r. w zakresie zaległości podatkowej w kwocie 4.508 zł i odsetek od tej zaległości,

d) decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) z 15 lipca 2010r. o numerze (...), określającej zobowiązanie podatkowe K. G. z tytułu podatku od towarów i usług za wrzesień 2005r., utrzymanej w mocy przez Dyrektora Izby Skarbowej w K., decyzją z 28 lutego 2011r. w zakresie zaległości podatkowej w kwocie 54.331 zł i odsetek od tej zaległości,

e) decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) z 15 lipca 2010r. o numerze (...), określającej zobowiązanie podatkowe K. G. z tytułu podatku od towarów i usług za październik 2005r., utrzymanej w mocy przez Dyrektora Izby Skarbowej w K., decyzją z 28 lutego 2011r. w zakresie zaległości podatkowej w kwocie 44.368 zł i odsetek od tej zaległości,

f) decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) z 15 lipca 2010r. o numerze (...), określającej zobowiązanie podatkowe K. G. z tytułu podatku od towarów i usług za listopad 2005r., utrzymanej w mocy przez Dyrektora Izby Skarbowej w K., decyzją z 28 lutego 2011r. w zakresie zaległości podatkowej w kwocie 52.229 zł i odsetek od tej zaległości,

g) decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) z 15 lipca 2010r. o numerze (...), określającej zobowiązanie podatkowe K. G. z tytułu podatku od towarów i usług za grudzień 2005r., utrzymanej w mocy przez Dyrektora Izby Skarbowej w K., decyzją z 28 lutego 2011r. w zakresie zaległości podatkowej w kwocie 36.847 zł i odsetek od tej zaległości;

2) w pozostałej części powództwo oddala;

3) zasądza od każdego z pozwanych na rzecz powoda po 1.200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

4) nakazuje pobrać od każdego z pozwanych na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Katowicach po 2.833 (dwa tysiące osiemset trzydzieści trzy) złote tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od każdego z pozwanych na rzecz powoda po 900 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

IV. nakazuje pobrać od każdego z pozwanych na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Katowicach po 2.833 (dwa tysiące osiemset trzydzieści trzy) złote tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji.

Sygn. akt I ACa 725/14

UZASADNIENIE

Skarb Państwa reprezentowany przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...), zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, domagał się uznania za bezskuteczną wobec powoda umowy darowizny sporządzonej 2. lipca 2008r. przed notariuszem K. M., na mocy której T. G. (2) i K. G. darowali swym dzieciom - pozwany T. G. (1), A. G. (1) z domu G. i P. G. po 1/3 części każdemu, przysługujące im w ustawowej wspólności prawo do lokalu mieszkalnego, oznaczonego numerem (...), położonego w S. przy ulicy (...), stanowiącego odrębną nieruchomość, z prawem własności którego to lokalu związany jest udział wynoszący 7593/555311 części w prawie własności części wspólnych budynku oraz w prawie użytkowania wieczystego gruntu, objętych księgą wieczystą (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy w S.. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu,

w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. W uzasadnieniu pozwu powód podał, że kwestionowanie darowizny wynika z jego pokrzywdzenia jako wierzyciela, gdyż uniemożliwia wyegzekwowanie zobowiązań podatkowych K. G. i T. G. (2) z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za 2005 rok i zobowiązań podatkowych K. G. z tytułu podatku od towarów i usług za rok 2005, określonych wymienionymi w pozwie decyzjami podatkowymi.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa, zarzucając niedopuszczalność drogi sądowej dla ochrony w drodze skargi pauliańskiej roszczeń publicznoprawnych, niewykazanie wielkości długu, ze względu na zaskarżenie przez pozwanego części decyzji, o jakich mowa w pozwie i wstrzymanie ich wykonalności oraz z uwagi na brak pokrzywdzenia wierzyciela.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 3.617zł z tytułu zwrotu kosztów procesu. Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy podjął, po uprzedniej odmowie odrzucenia pozwu i po ustaleniu, iż K. G. przez wiele lat nadużywał alkoholu, kilkakrotnie podejmował leczenie, po raz pierwszy w 1998r. w Przychodni (...) w S., które przerwał w marcu 2000r., a następnie, leczył się od 27 października 2005r. do 1 lutego 2006r. w (...) Zakładzie (...) w S., kiedy to ponownie przerwał leczenie. Choroba alkoholowa K. G. spowodowała liczne nieporozumienia pomiędzy nim, a jego żoną, doprowadzając do rozpadu ich małżeństwa. 1. stycznia 2005r. K. G. rozpoczął własną działalność gospodarczą pod firmą (...). Przedsiębiorstwo zajmowało się pośrednictwem w handlu złomem i było kontynuacją działalności zarejestrowanej uprzednio na T. G. (2) pod nazwą (...). W 2006 r. toczyło się przeciwko K. G. postępowanie karne z zarzutem prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości. Po tym zdarzeniu małżonkowie G. ostatecznie się rozstali, a pozwany w 2007r. wyprowadził się z domu, zamieszkując u swojej matki. Sąd Okręgowy ustalił, iż małżonkowie K. i T. G. (2) posiadali nieruchomość gruntową, położoną przy ul. (...) w S., w 2004r. podjęli decyzję o budowie domu na tej nieruchomości i na ten cel w 2005r. zaciągnęli kredyt hipoteczny w Banku (...) na 300.000zł, przy czym łączna wartość zobowiązań z tytułu kredytów hipotecznych zaciągniętych na budowę tego domu wynosi 750.000zł. Nadto małżonkom G. przysługiwało spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, położonego w S. przy ul. (...). 19. lutego 2008r. została ustanowiona odrębna własność tego lokalu i prawo do tego lokalu, jako odrębnej nieruchomości lokalowej zostało przeniesione przez Spółdzielnię na małżonków G.. Rozstając się małżonkowie G. uzgodnili, iż w celu usankcjonowania faktycznej separacji i uniknięcia konfliktów na tle podziału majątku, darują swoim dzieciom zarówno nieruchomość położoną przy ulicy (...), jak i mieszkanie położone przy ul. (...). W wykonaniu tychże uzgodnień, 2 lipca 2008r. została zawarta umowa darowizny w formie aktu notarialnego sporządzonego przed notariuszem K. M. w Kancelarii Notarialnej w Z. przy ul. (...), zarejestrowana w repertorium (...) pod numerem (...), mocą której T. G. (2) i K. G. darowali pozwanym T. G. (1), A. G. (2) i P. G. po 1/3 części na każdego z nich prawo własności lokalu mieszkalnego numer (...) - stanowiącego odrębną nieruchomość, składającego się z czterech pokoi, kuchni, łazienki, wc i przedpokoju, o powierzchni użytkowej 73,28m⁽²⁾ wraz z pomieszczeniami przynależnymi, z którym związany jest udział wynoszący 7593/555311 części w częściach wspólnych budynku i w tej samej części w prawie użytkowania wieczystego działki gruntu numer (...) o powierzchni 4.388m⁽²⁾. Nadto w tymże dniu 2 lipca 2008r. darowali swojemu synowi T. G. (1) przysługujący im w ustawowej wspólności udział 1/3 części w prawie użytkowania wieczystego gruntu położonego w S. przy ul. (...), stanowiącego działkę numer (...) o powierzchni 1349 m⁽²⁾, dla którego w Sądzie Rejonowym w S. prowadzona jest księga wieczysta (...) oraz prawo własności w powyższym udziale znajdującego się na tym gruncie i stanowiącego odrębną nieruchomość murowanego budynku mieszkalnego z garażem, parterowego z użytkowym poddaszem w zabudowie bliźniaczej o powierzchni użytkowej 191,22 m⁽²⁾ i kubaturze 690 m⁽³⁾. W 2008 roku pomiędzy małżonkami G. ustanowiona została rozdzielność majątkowa małżeńska.

Sąd Okręgowy przyjął, iż w chwili dokonania przez T. G. (2) i K. G. darowizny, żaden z obdarowanych pozwanych nie miał wiedzy na temat zobowiązań dłużnika K. G. w stosunku do Urzędu Skarbowego w (...) z tytułu prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Tak T. G. (2), jak i pozwani nie uczestniczyli w prowadzeniu przez dłużnika K. G. działalności gospodarczej, nie mieli wglądu do dokumentacji firmy. Od 26 lutego do 12 marca 2008r. u K. G. przeprowadzona została kontrola podatkowa w zakresie prawidłowości rozliczeń w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2005. 20 czerwca 2008r. w toku postępowania podatkowego przesłuchano K. G. w celu

ustalenia okoliczności transakcji zawartych z (...), (...), (...) Sp. z o.o.", (...) oraz (...). Ogólna suma zaległości K. G. z tytułu zaległego podatku od towarów i usług i odsetek za 2005 rok, według stanu na 18 czerwca 2013r., wynosiła 367.786,30zł, w tym 212.836,30zł podatku i 154.950,00 zł odsetek. Z kolei ogólna suma zaległości małżonków G. w podatku dochodowym za 2005 rok i odsetek, wedle stanu na ten sam dzień, wynosiła 3.798.348 zł, w tym 2.612.245,00 zł podatku i 1.186.103 zł odsetek. Decyzją Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) z 7 grudnia 2011r., utrzymaną następnie w mocy decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w K. z 9 marca 2012r. względem K. i T. G. (2), a zaległości w podatku dochodowym od osób fizycznych za 2005 rok określono na kwotę: 2.612.245zł należności głównej i 1.336.933 zł odsetek. Wyrokiem Sądu Administracyjnego w G. z 6 grudnia 2012r. uchylono zaskarżoną decyzję i orzeczono, że uchylona decyzja nie podlega wykonaniu w całości do czasu uprawomocnienia się wyroku. Względem K. G. zaległości z tytułu należnego podatku od towarów i usług za 2005 rok określone zostały decyzjami Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) z 15 lipca 2010r. o numerach (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) i (...), kolejno za miesiące: styczeń, luty, czerwiec, sierpień, wrzesień, październik, listopad i grudzień 2005r., utrzymanymi w mocy decyzjami Dyrektora Izby Skarbowej w K. z 28 lutego 2011r. w zakresie zaległości podatkowej, w łącznej kwocie 212.836,30zł i odsetek od tych zaległości. Skargi K. G. od decyzji wymienionych decyzji rozpoznawał Wojewódzki Sąd Administracyjny w G. wyrokami z 14 listopada 2011r. (sygn. akt III SA/GL 717/11, III SA/GL 718/11, III SA/GL 719/11, III SA/GL 720/11, III SA/GL 721/11, III SA/GL 712/11) oraz z 18 listopada 2011r. (III SA/GL 723/11 i III SA/GL 723/11). Decyzje za styczeń i luty 2008r. nie są ostateczne, natomiast decyzje za miesiące czerwiec – grudzień 2005r. są ostateczne. W stosunku do K. G. wystawione zostały administracyjne tytuły wykonawcze. Egzekucja z majątku K. G. była bezskuteczna. Należność dotycząca zobowiązania z podatku dochodowego za 2005 rok była skutecznie egzekwowana z wynagrodzenia za pracę T. G. (2), wyegzekwowane zostało od niej około 60.000zł.

Poddając powyższe ustalenia ocenie prawnej, Sąd Okręgowy odwołał się do prezentowanej w orzecznictwie Sądu Najwyższego linii przyjmującej możliwość objęcia ochroną przewidzianą w art. 527 k.c. wierzytelności o charakterze publicznoprawnym. W dalszej kolejności Sąd I instancji przywołał przesłanki skargi pauliańskiej o charakterze podmiotowym, to jest istniejącą u dłużnika świadomość pokrzywdzenia wierzyciela oraz naganną postawę osoby trzeciej otrzymującą korzyść majątkową. Podkreślił, iż dłużnik powinien zdawać sobie sprawę z tego, że po dokonaniu przez niego czynności z osobą trzecią jego majątek nie wystarczy na zaspokojenie roszczeń wierzyciela, przy czym nie jest konieczne, by dłużnik działał w zamiarze pokrzywdzenia danego wierzyciela, jako że za wystarczającą należy uznać świadomość, że pokrzywdzenie może nastąpić. Zwrócił nadto uwagę na złagodzenie przesłanek w przypadku, gdy pomiędzy stronami dokonanej czynności istnieje związek oraz gdy czynność jest nieodpłatna, jako że wówczas możliwe jest objęcie ochroną skargi pauliańskiej również takich czynności, przy których osoba trzecia nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Podkreślił również, że w razie pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli konieczne jest działanie dłużnika w takim zamiarze, co powoduje konieczność udowodnienia przez wierzyciela, że w chwili dokonywania zaskarżonej czynności dłużnik liczył się z tym, że w związku ze swoją działalnością może mieć w przyszłości wierzycieli, że dłużnik zdawał sobie sprawę ze skutków dokonywanej czynności dla jego majątku oraz, że dokonując zaskarżonej czynności dłużnik działał w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli, przy czym chodzi o zamiar wyłączny i bezpośredni, a więc że jedynym celem dokonania czynności było spowodowanie niewypłacalności i przez to uniemożliwienie uzyskania zaspokojenia przez przyszłych wierzycieli.

Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że podstawę roszczenia powoda stanowi art. 530 w związku z art. 528 k.c., co stworzyło obowiązek wywiedzenia przez wierzyciela istnienia po stronie dłużnika zamiaru pokrzywdzenia wierzycieli już w chwili dokonania darowizny na rzecz dzieci. Zamiar ten, w ocenie Sądu Okręgowego nie został wykazany, ponieważ ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że umowa darowizny lokalu mieszkalnego z 2 lipca 2008r. została zawarta w celu wykonania uprzednich ustaleń pomiędzy małżonkami G. a ich dziećmi i miała sankcjonować istniejący od 2007r. rozpad małżeństwa K. i T. G. (2), jako że nie chcieli oni dopuścić do nieporozumień przy podziale majątku wspólnego, dążąc do polubownego załatwienia sprawy, natomiast w wyniku dokonania darowizny ich sytuacja majątkowa nie uległa pogorszeniu w stosunku do poprzedniego stanu. Sąd Okręgowy zaznaczył, że dłużnicy w chwili dokonywania tej darowizny nie wiedzieli, nawet w przybliżeniu, o wysokości swojego przyszłego zobowiązania, nie mogli też przypuszczać, że takiego rodzaju zobowiązanie, w określonej wysokości w

przyszłości powstanie, a tylko wówczas wyzbycie majątku przez dłużników mogłoby zostać uznane za dokonane z pokrzywdzeniem wierzycieli przyszłych. Sąd Okręgowy podkreślił, iż wprawdzie na dzień dokonania czynności, o której mowa w art. 530 k.c. w związku z art. 527 k.c. wierzytelność nie musi być wymagalna, ale musi być określona na dzień wniesienia pozwu pod względem podmiotowym i przedmiotowym, tym samym działanie z zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli wymagałoby, aby w lipcu 2008r. dłużnicy wiedzieli, choć w przybliżeniu o wysokości swoich przyszłych zobowiązań podatkowych oraz, by w ogóle mieli świadomość ich powstania. A nie sposób przyjąć, by takową mieli, zwłaszcza że organy podatkowe nie potrafią już od kilku lat ich ostatecznie i prawomocnie ustalić. Nadto podkreślił, iż w dacie dokonania darowizny K. G. prowadził działalność gospodarczą, a T. G. (2) pracowała, osiągając przeciętne dochody, mieli zatem możliwość regulowania bieżących zobowiązań i możliwa była egzekucja skierowana do uzyskiwanych zarobków, mimo dokonanych darowizn. Konkluzje te legły u podstaw oddalenia powództwa, jako bezzasadnego. O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., obciążając nimi stronę powodową jako stronę przegrującą.

Wyrok w całości zaskarżył powód, domagając się jego zmiany przez uwzględnienie powództwa i zasądzenie na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów procesu za obie instancje, a alternatywnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Zarzucił, iż Sąd Okręgowy, wydając zaskarżony wyrok:

- popełnił błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść rozstrzygnięcia, polegający na przyjęciu, iż w chwili dokonywania kwestionowanej darowizny dłużnicy - małżonkowie G. nie mieli świadomości ciężących na nich zobowiązań podatkowych, podczas, gdy prawidłowa ocena zgromadzonych w tej sprawie dowodów, a zwłaszcza faktów przyznanych przez pozwanych, zeznań świadków T. i K. G. i zeznań K. G. i zeznań R. H., jako podejrzanych w sprawie V Ds. 67/08 oraz protokołu kontroli podatkowej z 25 lutego 2008r. i protokołu przesłuchania K. G. w charakterze strony z 20 czerwca 2008r., wskazuje iż w chwili dokonywania darowizny (2 lipca 2008r.) oboje małżonkowie G. mieli świadomość takich zobowiązań;

- naruszył art. 217 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. przez nieprzesłuchanie świadka R. H. zgodnie z wnioskiem powoda w celu ustalenia okoliczności jego współpracy z K. G. i F. Z. w zakresie handlu złomem, sposobu jej prowadzenia oraz chwili powzięcia przez K. G. wiedzy o przeprowadzanej odnośnie niego kontroli podatkowej oraz zachowania się tej osoby w trakcie tej kontroli, które to okoliczności miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy;

- naruszył prawo materialne, to jest art. 527 § 1,2 i 3 k.c. z zw. z art. 528 k.c. przez brak ich zastosowania, w następstwie wadliwej oceny prawnej, iż wierzytelności, których ochrony powód dochodzi mają charakter przyszły, podczas gdy prawidłowa ocena prawna ustalonego w sprawie stanu faktycznego prowadzi do wniosku, iż wierzytelności te istniały w chwili dokonywania kwestionowanej czynności prawnej.

W uzasadnieniu apelacji powód wywodził, że Sąd Okręgowy błędnie przyjął jako podstawę wyrokowania art. 530 k.c., a w konsekwencji wobec niewykazania wymaganego tym przepisem zamiaru dłużnika powództwo oddalił, skoro zaległości w podatku dochodowym i podatku od towarów i usług za 2005 rok nie powstały po dokonaniu zaskarżonej czynności prawnej z 2 lipca 2008r., a tym samym podstawę powództwa winien stanowić art. 527 k.c. Z uwagi na fakt, że przesłanka wykazania wierzytelności ma charakter normatywny, dla określenia momentu jej postania konieczne jest odwołanie się do przepisów prawa właściwych dla danego rodzaju wierzytelności pieniężnych, zaś w orzecznictwie wskazuje się, że chwilą decydującą jest moment powstania wierzytelności, który następuje z mocy prawa, a nie z chwilą jej stwierdzenia przez organ podatkowy. Nadto podkreślił, iż za wyjątkiem wierzytelności z tytułu podatku dochodowego za 2005 rok oraz z tytułu podatku od towarów i usług za styczeń i luty 2005r., pozostałe wierzytelności są stwierdzone ostatecznymi decyzjami administracyjnymi, które uznać należy za wiążące w postępowaniu cywilnym. Podkreślił, iż świadomość zasady samoobliczenia zobowiązań podatkowych z tytułu podatku dochodowego i podatku od towarów i usług jest powszechna, a tym samym ewentualna decyzja o skorygowaniu wysokości zobowiązania naliczonego przez podatnika ma charakter deklaratoryjny, jako że samo zobowiązanie powstało już wcześniej z mocy prawa. Wobec powyższego w ocenie powoda Sąd I instancji powinien przynajmniej wydać wyrok częściowy w oparciu o art. 527 k.c. w związku z art. 528 k.c. w zakresie żądań pozwu stwierdzonych ostatecznymi decyzjami, zaś w pozostałym

zakresie, tj. co do podatku dochodowego za 2005 rok i podatku od towarów i usług za styczeń i luty 2005r. - zawiesić postępowanie. Powód akcentował również, że przeprowadzona u dłużnika kontrola wskazuje, że miał on świadomość skali nieprawidłowości, czego dowodem jest również prowadzone postępowanie karne, w tym złożone w jego trakcie zeznania podejrzanych K. G. i R. H.. Podkreślił także, iż wyzbywanie się majątku w trakcie prowadzonej kontroli jest klasycznym przykładem działania z pokrzywdzeniem wierzyciela, nawet jeśli wysokość zobowiązania nie była jeszcze jasna, jeżeli tylko wiarygodność była pewna co do zasady.

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik powoda wniósł o przeprowadzenie dowodu ze złożonego w sprawie II K 23/14 Sądu Okręgowego w Częstochowie wniosku o skazanie K. G. bez przeprowadzenia rozprawy za zarzucone mu przestępstwa (na zasadzie art. 387 k.p.k.), to jest za czyn polegający na tym, iż w okresie od stycznia 2004r. do maja 2011r. kierował zorganizowaną grupą przestępczą, w ramach której brał udział w wyłudzeniu podatku od towarów i usług przez wystawianie i posługiwanie się tzw. pustymi fakturami.

Pozwani nie odnieśli się do apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zasadnie apelujący zarzucił, iż Sąd Okręgowy w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy poczynił niepełne ustalenia faktyczne. Ustalenia te, Sąd Apelacyjny, jako Sąd meriti uzupełnił, w szczególności ustalając, iż K. G. do grudnia 2001r. pracował w Hucie (...), kiedy to został zwolniony i zarejestrował się jako bezrobotny, utrzymując się z zasiłku. Przez pół roku poszukiwał pracy, zaś w połowie 2002r., pod wpływem F. Z. postanowił zająć się handlem złomem i jeszcze w 2002r. powstała firma (...), która została zarejestrowana na nazwisko T. G. (2). Już w ramach tej firmy (...) zaczął kupować złom bez faktur VAT. Z dniem 1 stycznia 2005r. K. G., rozpoczął działalność pod firmą (...), zarejestrowaną na siebie, uznając że bezcelowym jest prowadzenie działalności zarejestrowanej na żonę. K. G. wraz z R. H. i F. Z. handlował złomem. Firmy (...), (...), (...), (...) i (...) były powiązane, ich właściciele dokonywali wspólnych zakupów towaru bez faktur, wzajemnie wystawiali sobie faktury, mające na celu legalizację złomu oraz zaciemniające obrót złomem. K. G. wspólnie z F. Z. i R. H. dokonywali zakupu złomu, inwestowali w to wspólne pieniądze i wspólnie pozyskiwali "puste" faktury do legalizacji złomu, następnie sprzedawali towar i dzielili zyski (dowód: protokół przesłuchania K. G. jako podejrzanego z 16 czerwca 2011r. - k.38-40 oraz protokół przesłuchania K. G. jako strony (podatnika) z 20 czerwca 2011r. - k. 28-37, protokół przesłuchania K. G. jako podejrzanego z 21 czerwca 2011r.- k. 48-52, zeznania świadka K. G. k. 709-714, zeznania świadka T. G. (2)- k. 714- 716).

W dniach od 26 lutego do 5 marca oraz 10 i 12 marca 2008r. u K. G. przeprowadzona została kontrola podatkowa w zakresie prawidłowości rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2005. W protokole z tej kontroli stwierdzono, że w 2005r. naruszył on przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych poprzez nieprawidłowe ustalenie wysokości przychodów i kosztów uzyskania przychodów (dowód: protokół kontroli podatkowej k. 18-28). K. G. obawiał się wyników kontroli. Jeszcze w jej trakcie zadzwonił do osoby współpracującej o nazwisku G. z pytaniem, dlaczego w czasie kontroli ujawniono, że niektóre firmy wystawiające "puste" faktury istnieją, ale nie płacą podatku od towarów i usług, a inne nie istnieją lub nie wiedzą o fakturach. G. zapewnił K. G., że kontakt z firmami wystawiającymi nielegalne faktury nawiązuje J. H. (1), który twierdzi, że te podmioty działają prawidłowo. K. G. zorientował się jednak w czasie kontroli, że tak nie jest. W związku z powyższym w czerwcu 2008r. K. G. umówił się z G. i F. Z. na wyjazd do W. w celu weryfikacji autentyczności firm wystawiających faktury, ale w drodze do W. kontakt z J. H. (1) się urwał. K. G. poszukiwał później J. H. (1), raz nawet udało mu się go znaleźć, ale ten postraszył go Policją. K. G. rozumiał wówczas, że przekazywana mu dokumentacja nie była autentyczna (dowód: protokół przesłuchania podejrzanego z 16 czerwca 2011r. - k. 38-40 oraz protokół przesłuchania K. G. jako strony (podatnika) z 20 czerwca 2011r. - k. 28-37, protokół przesłuchania K. G. jako podejrzanego z 21 czerwca 2011r.- k. 48-52, protokół przesłuchania podejrzanego R. H. z 21 grudnia 2010 r. - k. 53-55 i zeznania R. H. złożone w sprawie – k. 774-776)).

20. czerwca 2008r., w toku postępowania prowadzonego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) K. G. został przesłuchany w celu ustalenia okoliczności transakcji dotyczących zakupu złomu od (...) w O., od (...) sp. z o.o. w G., od (...) sp. z o.o. we W., od J. H. (1) prowadzącego działalność gospodarczą we W. pod nazwą PHU (...), od J.

M. prowadzącej działalność gospodarczą w (...) pod nazwą PHU (...), od firmy (...), od firmy (...) sp. z o.o. we W., od (...) spółki cywilnej M. H. i R. H. oraz od B. W. działającej jako PHU (...) w B.. W czasie przesłuchania K. G. był szczegółowo wypytywany o mechanizmy transakcji i przyczyny tego, że firmy z którymi miał współpracować nie dysponują przedstawionymi przez niego fakturami (protokół przesłuchania K. G. jako strony (podatnika) z 20 czerwca 2011r. - k. 28-37).

K. G., znając zakres kontroli, fakt nielegalnego handlowania złomem oraz fikcyjność dostarczanych mu faktur wraz z żoną zdecydowali się przenieść wynoszący 1/3 udział w prawie własności nieruchomości przy ul. (...) na dziewiętnastoletniego wówczas syna T. G. (1). Do darowizny doszło 2 lipca 2008r. W tejże dacie współwłaścicielami tej nieruchomości były już pozostałe dzieci małżonków G. (A. i P.). W tym też dniu, 2 lipca 2008r. T. G. (2) i K. G. darowali w formie aktu notarialnego swoim dzieciom T. G. (1), A. G. (2) (aktualnie G.) i P. G. po 1/3 części przysługującego im lokalu położonego przy ul. (...) w (...). T. G. (2), jak i T. G. (1), A. G. (3) z domu G. i P. G. nie uczestniczyli aktywnie w prowadzeniu firmy (...) i (...), nie zaglądali do dokumentacji urzędowej firmy, choć korzystali z pieniędzy zarabianych przez K. G., zaś T. G. (2) była figurantem w firmie (...) (dowód: protokół przesłuchania K. G. jako podejrzanego z 16 czerwca 2011r. - k.38-40 oraz protokół przesłuchania K. G. jako strony (podatnika) z 20 czerwca 2011r. - k. 28-37, protokół przesłuchania K. G. jako podejrzanego z 21 czerwca 2011r.- k. 48-52, zeznania świadka T. G. (2)- k. 714- 716, zeznania pozwanych- k.718-720.

Powyższe ustalenia uzupełniały podstawę faktyczną rozstrzygnięcia. Podejmując je Sąd Apelacyjny oparł się o dokumenty, których autentyczności nie podważała żadna ze stron. Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka R. H. za wyjątkiem stwierdzenia, że K. G. nie obawiał się wyników przeprowadzanej u niego kontroli podatkowej (k.774), jako że twierdzenia te pozostają w sprzeczności z wyjaśnieniami złożonymi w toku postępowania karnego w grudniu 2010r., kiedy zdarzenia z 2008r. na pewno lepiej pamiętał. Sąd Apelacyjny co do zasady uznał za wiarygodne zeznania T. G. (2) i zeznania T. G. (1), A. G. (1) i P. G. za wyjątkiem przyczyn, które legły u podstaw umowy darowizny (Sąd nie dał w tym zakresie wiary również K. G.). Sąd Apelacyjny uznał, iż celem umowy darowizny nie były problemy rodzinne, lecz chęć uniemożliwienia wierzycielowi zaspokożenia. Wprawdzie małżonkowie G. zeznali, że rozeszli się na początku 2007r., niemniej będąc trzykrotnie u notariuszy w 2008r., każdorazowo podawali, że mieszkają wspólnie. Nadto pierwszy kredyt hipoteczny, którego zabezpieczeniem była nieruchomość przy ul. (...), został wpisany do księgi wieczystej w styczniu 2007r. Trudno tym samym twierdzić, że małżonkowie, którzy postanowili się rozejść, zaciągają tak daleko idące zobowiązanie finansowe. Tym samym niewiarygodnym było, że K. G. wyprowadził się od rodziny po zabranii mu prawa jazdy w 2006r. (k. 709). Ponadto niewiarygodna jest forsowana przez pozwanych teza, że powodem darowizny była chęć uniknięcia przez ich rodziców konfliktów majątkowych, skoro żadne spory nie zostały w toku postępowania ujawnione, a rodzice pozwanych zgodnie wyzbyli się własności na rzecz swych dzieci, nie starając się podzielić znacznego majątku. Sąd Apelacyjny nie dał również wiary K. G. w zakresie jego twierdzeń, że w czerwcu 2008r. jeszcze nie wiedział o swych zaległościach podatkowych z tytułu podatku dochodowego i podatku od towarów i usług za rok 2005. Protokół kontroli z marca 2008r., z którym się zapoznał, zawierał stwierdzenie o wykrytych nieprawidłowościach, nadto w owym czasie już od kilku lat handlował w sposób nielegalny złomem, czego miał świadomość i czego nie zatajał w złożonych wyjaśnieniach w toku postępowania karnego, w szczególności wiedział o procedurze wystawiania i księgowania fikcyjnych faktur, w którym uczestniczył. Nadto, z wyjaśnień złożonych przez R. H. w grudniu 2010r. wynika, że K. G. bardzo przestraszył się wyników kontroli skarbowej, a powzięcie wiedzy o braku autentyczności faktur, tylko ten strach pogłębiło. K. G. wiedział o skali swoich nielegalnych działań, miał więc świadomość potencjalnej skali zobowiązań podatkowych, które mogą ujawnić się w wyniku kontroli. Wiedzy tej nie zaciemniała choroba alkoholowa, skoro przez wiele lat nie przeszkadzała ona K. G. w prowadzeniu działalności gospodarczej. Ponadto, o problemach z kontrolą podatkową wiedziała również T. G. (2), która w pierwszej firmie była figurantem i wprawdzie na bieżąco nie miała wglądu do spraw spółki, ale korzystała z pieniędzy męża. Sąd Odwoławczy za zbędne uznał przeprowadzenie w toku postępowania apelacyjnego dowodu z akt sprawy karnej toczącej się przeciwko K. G.. Jednakże ustalił, iż w sprawie, która toczyła się przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach pod sygn. akt I ACA 646/14 w tożsamy okolicznościach faktycznych zapadł wyrok uwzględniający uznający za bezskuteczną wobec Skarbu Państwa- Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) umowę darowizny z 2 lipca 2008r. mocą

której małżonkowie G. darowali swojemu synowi T. G. (1) przysługujący im w ustawowej wspólności udział 1/3 części w prawie użytkowania wieczystego gruntu położonego w (...) przy ul. (...).

Poddając tak uzupełnione ustalenia faktyczne ocenie prawnej, Sąd Apelacyjny stwierdził, iż zaszły podstawy do objęcia większości z wnioskowanych wierzytelności ochroną wynikającą ze skargi pauliańskiej. Podzielając zarzut strony powodowej, Sąd Apelacyjny przyjął, iż podstawę rozstrzygnięcia stanowi art. 527 k.c., nie zaś art. 530 k.c., jak uczynił to Sąd Okręgowy. Zobowiązania podatkowe z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, jak i z tytułu podatku od towarów i usług powstają z mocy samego prawa, z chwilą zaistnienia zdarzenia przewidzianego w ustawach normujących te podatki, a decyzje podatkowe, które określają zaległości podatkowe z tytułu tych podatków mają charakter deklaratoryjny. W doktrynie podkreśla się, że wierzytelność, która podlegać ma ochronie w wyniku skargi pauliańskiej, ma być pewna co do zasady, natomiast określenie jej co do wysokości nie jest konieczne. Realizowanie akcji pauliańskiej jest dopuszczalne bez ostatecznego sprecyzowania wysokości roszczeń powoda na przykład w sytuacji, gdy dłużnik - po wyrządzeniu szkody, do której naprawienia jest zobowiązany z mocy ustawy - wyzbywa się majątku, by nie płacić odszkodowania (M. Pyziak-Szafnicka, *Ochrona...*, s. 46 i n.; też (w:) *System prawa prywatnego*, t. 6, s. 1234 i n.; tak też W. Popiołek (w:) K. Pietrzykowski, *Komentarz*, t. II, 2009, s. 207). Podobnie Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 12 marca 2014r. (I ACa 1197/13) podkreślił, że tylko sam tytuł zobowiązania dłużnika musi być niewątpliwy. Dodatkowo w doktrynie podkreślano, że „wierzyicielem przyszłym” w rozumieniu art. 530 k.c. jest taki wierzyciel, którego wierzytelność (roszczenie) jeszcze nie istnieje w sensie prawnym w chwili dokonywania przez dłużnika (przyszłego dłużnika) czynności prawnej w warunkach określonych w przepisie art. 527 § 1 k.c. (M. Bączyk, *Głosa do wyroku SA w Gdańsku z 30 marca 1995r.*, I ACr 73/95, *Pr. Bank.* 1997, nr 2, s. 61). Skoro więc wierzytelności publicznoprawne – zobowiązanie podatkowe z tytułu podatku dochodowego za 2005r. i zobowiązania podatkowe z tytułu podatku od towarów i usług za poszczególne miesiące 2005r. istniały w znaczeniu normatywnym w momencie dokonywania czynności, to podstawę orzekania stanowił art. 527 k.c. Nadto, przesądzone już zostało w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że możliwe jest objęcie skargą pauliańską również wierzytelności o charakterze publicznoprawnym (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 27 lipca 2006r, sygn. akt III CSK 57/06, *Lex* nr 195391). Powód, dla wykazania swoich roszczeń przedstawił:

- decyzje nieostateczne - określające zobowiązanie z tytułu podatku od towarów i usług za styczeń i za luty 2005r., od których służy i nie zostało rozpoznane odwołanie w toku instancji,
- decyzję ostateczną określającą zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za 2005r., od której nie służy odwołanie w toku instancji (art. 16 § 1 zd. pierwsze k.p.a.),
- decyzje ostateczne, a zarazem prawomocne określające zobowiązania podatkowe z tytułu podatku od towarów i usług za miesiące czerwiec i od sierpnia do grudnia 2005r., od których nie służy odwołanie w toku instancji i nie przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

Za wystarczające dla wykazania istnienia wierzytelności uznać należy przedstawienie decyzji ostatecznej, nawet takiej która nie korzysta z przymiotu prawomocnej, gdyż to z momentem ostateczności decyzji staje się ona wykonalna, o czym świadczy treść art. 130 § 1 k.p.a. i art. 61 § 1 Prawa o postępowaniu sądowo - administracyjnym. Co ważne, podstawę ewentualnej egzekucji przeciwko pozwanym z przedmiotu darowizny stanowić mogą podlegające wykonaniu administracyjne tytuły wykonawcze, wystawione w oparciu o podatkowe decyzje wymiarowe ostateczne, w zakresie nie wyższym, niż określone w tych decyzjach kwoty zaległości podatkowych i odsetek, przy czym górną granicę stanowić będzie wartość nabytego przez pozwanych w drodze darowizny składnika majątkowego. Sąd cywilny związany jest treścią decyzji podatkowej, zatem nie może orzekać co do kwestii należących do drogi administracyjnej (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 listopada 2004r., sygn. akt V CK 251/04). Przejawem tego rozgraniczenia w k.p.c. są art. 1 i 2, a w k.p.a. art. 16, zgodnie z którym uchylene lub zmiana decyzji ostatecznych, stwierdzenie ich nieważności oraz wznowienie postępowania mogą nastąpić tylko w przypadkach przewidzianych w kodeksie lub w ustawach szczególnych. Respektowanie rozgraniczenia między drogą sądową i administracyjną łączy się z wyrażoną w art. 7 Konstytucji zasadą, zgodnie z którą organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 11 grudnia 2008r., sygn. akt IV CSK 302/08, *Lex* nr 477574). Ochroną pauliańską mogą być

wskazane wierzytelności tylko w zakresie objętym żądaniem pozwu (zaległość podatkowa i odsetki). Zauważenia też wymaga, iż bezskuteczność darowizny dotyczy całej tej umowy - nie tylko udziału darowanego przez K. G., ale również udziału darowanego przez T. G. (2), a wynika to z regulacji art. 41 § 1 k.r.o. oraz z regulacji art. 29§ 1 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa zgodnie z którymi odpowiedzialność podatnika pozostającego w związku małżeńskim za zobowiązania podatkowe powstałe w czasie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej rozciąga się na składniki majątku wspólnego podatnika i jego małżonka. Składnikiem takim bezsprzecznie było prawo do lokalu mieszkalnego, objętego darowizną, będącą przedmiotem postępowania. Co więcej skutki ustanowienia między małżonkami ustroju rozdzielności majątkowej małżeńskiej, nie obejmują zobowiązań podatkowych powstałych przed dniem ustanowienia tego ustroju. Zobowiązania podatkowe z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych jak i z tytułu podatku od towarów i usług za 2005r. powstały w czasie, gdy małżonkowie pozostawali w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej.

Została spełniona również kolejna przesłanka skargi paulińskiej w postaci zaskarżenia ważnej czynności prawnej - umowy darowizny zawartej 2. lipca 2008r., co w toku sprawy nie było kwestionowane. Czynność ta nie miała charakteru ekwiwalentnego, gdyż z uwagi na nieodpłatność umowy darowizny, K. i T. G. (2) nie przysługiwało żadne świadczenie wzajemne. Czynność ta została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, po jej dokonaniu egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności powoda. Akcję pauliańską uzasadnia każde powiększenie niewypłacalności, bez względu na jego rozmiar. Tym samym, pomimo skali zobowiązań, umowa darowizny skrzywdziła powoda, gdyż pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (wyrok SN z 28 listopada 2001 r., IV CKN 525/00, LEX nr 53110; wyrok SN z 29 czerwca 2004 r., II CK 367/03, LEX nr 174173). Pomiędzy czynnością prawną dłużnika, jego niewypłacalnością oraz pokrzywdzeniem wierzyciela musi zachodzić określony związek przyczynowy, a więc że czynność prawna była jedną z przyczyn jego niewypłacalności. W ocenie Sądu Apelacyjnego tak właśnie się stało, czego ewidentnym dowodem jest bezskuteczność egzekucji. Zdaniem Sądu Apelacyjnego spełniona została również przesłanka dotycząca świadomości dłużnika co do pokrzywdzenia wierzycieli wskutek przeprowadzonej czynności prawnej, jako że K. G. wiedział, że na skutek czynności prawnej określone aktywa wyjdą z jego majątku i że z tego powodu wierzyciele będą mieli trudności z zaspokojeniem, a w konsekwencji nastąpi ich pokrzywdzenie. Co więcej, dłużnik wykazywał zamiar pokrzywdzenia, gdyż w chwili dokonywania czynności liczył się on z tym, że w związku z jego działalnością może mieć wierzycieli i że czynność jego może być połączona z ich krzywdą (wyrok SN z dnia 7 lutego 2008 r., V CSK 434/2007, LEX nr 393901). Wiedział on, że darowizna uniemożliwi lub przynajmniej ograniczy możliwość zaspokojenia się wierzyciela podatkowego. W wyroku o sygn. akt V CSK 183/11 Sąd Najwyższy, powołując się też na wyrok Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2008 r., V CSK 381/07, przyjął, że zamiar pokrzywdzenia wierzycieli polega na pozytywnej wiedzy dłużnika, że są zobowiązania (długi), bez względu na to czy są sporne, bądź jeszcze niewymagalne oraz, że w następstwie czynności prawnej określone składniki wyjdą z jego majątku, a w konsekwencji mogą wystąpić problemy z zaspokojeniem wszystkich lub niektórych wierzycieli w chwili jej dokonywania lub w przyszłości. Wiedza ta powinna być badana na chwilę dokonywania czynności, przy czym nie jest istotne, czy dłużnik znał swoją rzeczywistą niewypłacalność i przewidywał upadłość, tylko czy zdawał sobie sprawę z ujemnego skutku czynności prawnej dla sytuacji wierzycieli. Sąd Apelacyjny stanowisko to w pełni podziela. Wreszcie podkreślić należy, że zaskarżona czynność prawna przyniosła pozwanym korzyść majątkową, gdyż na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyli oni lokal mieszkalny, co spowodowało niekorzystną zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli (wyrok SN z 7 grudnia 1999 r., I CKN 287/98, LEX nr 147235). Art. 527 § 3 k.c., w przypadku gdy osobą trzecią uzyskującą korzyść majątkową na skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika jest osoba będąca w bliskim z nim stosunku, ustanawia domniemanie, że wiedziała on o zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli.

Z tych też przyczyn, Sąd Apelacyjny - na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. - zmienił zaskarżony wyrok i uwzględnił powództwo o uznanie kwestionowanej darowizny za bezskuteczną w stosunku do powoda, w części w jakiej obejmowało ono ochronę wierzytelności podatkowych stwierdzonych decyzjami ostatecznymi. Natomiast powództwo w dalej idącym zakresie, zmierzającym do ochrony wierzytelności określonych wierzytelnościami nie mającymi przymiotu ostatecznych oddalono, w oparciu o art. 385 k.p.c., jako nie znajdujące podstaw prawnych, zauważając

jedynie na marginesie, że wartość darowanego pozwanym składnika majątkowego jest znacznie niższa, niż wysokość wierzytelności powoda objętych ochroną pauliańską, co do których powództwo zostało uwzględnione. O kosztach procesu i postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 100 w zw. z art. 99 k.p.c., obciążając nimi pozwanych w całości, jako że powództwo i apelacja w przeważającej części zostały uwzględnione. Na zasądzone od pozwanych na rzecz powoda koszty złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika, liczone według stawki minimalnej określonej w § 6 pkt. 6 i § 13 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 461 ze zm.). Nadto, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2010r., nr 90, poz. 594 ze zm.) nakazano pobrać od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach opłatę sądową od pozwu i opłatę sądową od apelacji, od uiszczenia których powód był zwolniony.